

(*Brouhaha*)

... datt se méi wäit geet. A wien elo stöönt, dat wär Populismus oder wat ...

(*Interruption*)

... ma dann, Dir hutt vläicht eppes ze verstoppén, Här Kartheiser, ech op alle Fall net.

Merci.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Fait personnel!

■ **M. Marc Goergen** (*Piraten*).- Ganz gutt.

(*Brouhaha*)

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Clement.

(*Brouhaha*)

Den Här Gilles Baum freet d'Wuert.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Fait personnel ...

■ **M. Gilles Baum** (*DP*).- Ech wollt ganz, ganz kuerz ... Pardon, ech wollt ganz kuerz den Här Clement just froen, wéi dee Logiciel heescht. Ech mengen, entweder hutt Der et net gesot oder ech hunn et net matkritt. Et géif mech awer interesséieren. Merci.

■ **M. Sven Clement** (*Piraten*).- Jo. Dat kann ech gäre soen, well ech hunn et och schonn a Rieden heibanne gesot. Dee Logiciel heescht LobbyCal. Dee kann ee fräi eroflueden. Dat ass open Source. Ech kann lech och nach technesch soen, wéi et fonctionéiert, mee d'Chambersverwaltung géif dat och relativ einfach fir eis all kënnen opsetzen, anstatt dat all Fraktioun déi Aarbecht duplizéiert. Dat wär vläicht eppes, wat een eng Kéier kéint am Bureau thematiséieren.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Clement. An da freet den Här Kartheiser d'Wuert pour fait personnel.

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Jo, vläicht ganz kuerz, Här President, well ech hunn eigentlech wierklech dacks wéineg Loscht, mech mat där Manéier ausenanerzesetzen, wéi den Här Clement hei seng Rieden hält. Ech wollt him just soen, an en huet dat schonn e puermol gemaach a sengen Ausféierungen, datt et einfach dacks un der Héiflechkeet géintiwwer de Kollege feelt a sengen Interventiounen, och elo erëm grad géintiwwer vu mir, an ech géif en einfach bieten, dorop opzepassen a sengem politesche Stil, fir awer géintiwwer de Kollegen am héijen Haus mat Héiflechkeet ze argumentéieren.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Kartheiser. Ech ginn d'Wuert zrëck un den Här Clement.

(*Interruption*)

■ **M. Sven Clement** (*Piraten*).- Ech huelen Nott, ...

■ **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Firwat ...

■ **M. Sven Clement** (*Piraten*).- Ech huelen Nott vun der Remark vum honorabele Kolleg Fernand Kartheiser. An ech hunn nach ëmmer déi Fro oppestoen, déi ech virdrun um Pult gestallt hunn, ob hien eppes ze verstoppén huet. Ech hunn op alle Fall näischt ze verstoppén.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Clement. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung ...

(*Interruption par M. Fred Keup*)

... iwwert den Ännerungsvorschlag vum Chambersreglement 7499.

■ **M. Sven Clement** (*Piraten*).- Domadder hutt Dir, Här Keup, jo Erfahrung.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Den Text steet am Document parlementaire 7499².

Vote sur la proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés 7499

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen. Elo maache mer de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

Den Ännerungsvorschlag ass mat 60 Jo-Stëmmen eestëmmeg ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galle, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Georges Mischo), Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Octavie Modert) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves

Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen (par Mme Simone Asselborn-Bintz), Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary (par Mme Djuna Bernard), M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis (par Mme Myriam Cecchetti).

Dann ass dat esou decidéiert.

Résolution 1

Da kéime mer elo zum Vott iwwert d'Resolutioun respektiv iwwert d'Motioun. Fir d'éischt d'Resolutioun. Den Här Gilles Baum freet d'Wuert.

■ **M. Gilles Baum** (*DP*).- Merci, Här President. Ech fannen dat heiten eng ganz gutt Iddi an eng sënnvoll Iddi, an dofir géif ech menger Fraktioun vorschloen, déi Resolutioun hei matzestëmmen.

■ **Une voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Baum. Kënne mer iwwert dës Resolutioun à main levée ofstëmmen?

(*Assentiment*)

Vote sur la résolution 1

Wien d'accord ass mat dëser Resolutioun, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Domat ass dës Resolutioun eestëmmeg ugeholl.

Motion 1

Da kéime mer zur Motioun, déi deposéiert ginn ass. Wëllt nach een zu der Motioun d'Wuert ergräifen? Nach eng Kéier den Här Gilles Baum.

■ **M. Gilles Baum** (*DP*).- Merci, Här President. Déi Motioun hei ass, genau wéi déi Resolutioun virdrun, ganz interessant a sënnvoll.

(*Interruption*)

■ **Une voix**.- Très bien!

(*Hilarité*)

■ **M. Gilles Baum** (*DP*).- Wie war dat?

(*Brouhaha*)

Nee, nee. Mir sinn hei, ...

(*Brouhaha*)

... mir sinn hei an engem Prozess, et steet jo hei dran, dass eng Rei Recommandatioun mam GRECO nach géifen ausgeschafft ginn. Ech hu Récksprouch geholl. Ech géif elo, zu dësem Moment, proposéieren, haut déi Motioun hei net zum Vott ze stellen, mee der Regierung d'Geleeënheet ze ginn, fir am Januar selwer heihinner erklären ze kommen, wéi wäit se mat hiren Aarbechten hei ass. Mir sinn hei an engem „work in progress“ - dat ass jo dat Wuert, op dat, mengen ech, jiddweree gewaart huet -, a wann Der domat averstane wäert, da géif ech proposéieren, dass mir sollten déi Motioun hei an d'Conférence des Présidents huelen, fir se am Januar, ganz gären och schonn direkt an der éischter Chamberswoch, mat op den Ordre du jour ze huelen, an dass d'Regierung heihinner kann erkläre kommen, wéi wäit se mat deem Projet a mat der Ëmsetzung vun hirem Transparenzregëster, en collaboration mam GRECO, ass. Dat ass déi Propos, déi ech wollt hei maachen.

■ **Une voix**.- Gutt Propos!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Baum. An ech géif d'Wuert zrëckginn un den Auteur, den Här Léon Gloden.

■ **M. Léon Gloden** (CSV).- Här President, merci fir d'Interventioun vum Gilles Baum. Als Oppositionspolitiker ass ee jo och e bësse méi mësstrauesch vis-à-vis vun der Regierung. Mee ech ginn der Regierung dann eng Chance bis de Januar. Mee wann am Januar kee „work in progress“ do ass, ...

(*Hilarité*)

... dann insistéieren ech, datt se dann am Januar hei ofgestëmmt gëtt. Merci.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Gloden.

Vote sur le renvoi de la motion 1 à la Conférence des Présidents

Wien ass d'accord, fir dës Motioun un d'Conférence des Présidents zrëckzeginn, fir se am Januar op den Ordre du jour ze bréngen?

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Dann ass dat och esou decidéiert.

(**La motion 1 est renvoyée à la Conférence des Présidents.**)

6. 7910 - Comptes du service intérieur de la Chambre des Députés pour l'exercice 2020

Als nächste Punkt stinn d'Chamberskonte vum Joer 2020 um Ordre du jour. An den honorabelen Här Marc Lies ass de Rapporteur a presentéiert eis elo déi Konten. Här Lies, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission des Comptes

■ **M. Marc Lies** (CSV), *rapporteur*.- Jo. Merci, Här President, fir d'Wuert. Dir Dammen an Dir Hären, esou wéi all Joer goufen och dëst Joer d'Konte vun der Chamber fir d'Budgetsjoer 2020 vun enger Spezialkommissioun kontrolléiert. Den Artikel 174 (veuillez lire: 176) vum Règlement interne vun der Chamber gesäit vir, an ech zitéieren, éischten Alinea: « L'examen de la comptabilité des fonds de la Chambre, pour chaque session, est confié à une commission spéciale dite “Commission des Comptes”, assistée par un réviseur d'entreprises à désigner annuellement par le Bureau. »

Alinea 4: « La Chambre, sur le rapport de cette commission, se prononce sur l'apurement du compte. La décision est communiquée à la Cour des comptes pour être enregistrée. »

Den Auditeur Baker Tilly, deem d'Konte vun der Chamber fir den Exercice 2020 kontrolléiert huet, koum den 18. November a sengem Schreiwen zur follgender Konklusioun: « À notre avis, les états financiers de la Chambre des Députés du Grand-Duché du Luxembourg pour l'exercice clos le 31 décembre 2020 ont été établis, dans tous leurs aspects significatifs, conformément aux principes comptables applicables à la Chambre des Députés [...] dé-finis par le Bureau ».

De Staat huet der Chamber eng Enveloppe budgétaire vun insgesamt 46,7 Milliounen fir d'Joer 2020 zoukomme gelooss. Am Joer 2019 waren et 42,6 Milliounen.

Mat Zënsen an ausseruerdentleche Recettë louchen d'Revenue bei insgesamt 47,3 Milliounen. De Kont 2020 huet mat Dépensë vun 43,7 Milliounen ofgeschloss. Dëst entsprécht engem Iwwerschoss vun 3.522.000 Euro. Ze wëssen ass awer, datt nach zousätzlech 2,5 Milliounen provisionéiert gi si weinst Engagementer aus dem vergaangene Joer.

Par rapport zum Budgetsjoer 2019 louchen d'Dépenses 3,2 Milliounen méi héich.

Bedéngt duerch d'Pandemiejoer 2020, wou d'Chamber méi oft siegéiert huet, sinn d'Presenzgelder an d'Luucht gaangen an natierlech och d'Käschte vun de Compte-renduen. Beim Personal goufe par contre 1,7 Milliounen manner ausgi wéi initial budgetiséiert. Bei de Frais de fonctionnement waren et 940.000 Euro manner. Bei de Reese konnten och 530.000 Euro agespuert ginn.

D'Plënneren an de Cercel huet natierlech och zu Méiausgabe beim Ekipement gefouert, déi initial net virgesi waren.

E besonnesche Merci geet un d'Stater Buergermeeschtesch an un de ganze Schätterot vun der Stad Lëtzebuerg, awer och de Gemengerot vun der Stad Lëtzebuerg, déi der Chamber de Cercel gratis zur Verfügung gestallt hunn.

Ënnert dem Stréch kann ee soen, datt d'Administratioun vun der Chamber virsiichteg wirtschaft. D'Reserve vun der Chamber belafe sech op ronn 8,4 Milliounen.

Fir 2021 ass e Recours op d'Reserve vun der Chamber geholl gi vun am Ganze 5,3 Milliounen, dëst, well d'Circulaire budgétaire fir 2021 virgeschriwwen huet, datt de Budget 2021 d'Dépensë vun 2019 net soll iwwerschneiden. Well awer déi estiméiert Dépensë fir 2022 méi héich ausfale wéi den ageschriwwene Budget, ass op d'Reserven zrëckgegraff ginn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Spezialkommissioun à l'unanimité an de Réviseur d'entreprises Baker Tilly sinn der Meenung, datt d'Konte vun eiser Chamber an der Rei sinn.

Domadder géif ech lech alleguerter bieten, d'Konte vum Exercice 2020 guttzeheeschen.

Ech wëilt dem Bureau, besonnesch eisem Generalsekretär, dem Laurent Scheeck, dem Damian Rychlicki, dem Madamm Barra, dem Här Reiter an all de Mataarbechter vun der Chamber e grouse Merci aussprieche fir hir exemplaresch Aarbecht, besonnesch an dëser dach schwiereger Zäit vun der Pandemie.

Am Numm vun der CSV-Fraktioun ginn ech den Accord zu dësem Rapport, an ech géif och déi aner Fraktiounen a Sensibilités politiques bieten, dat selwecht ze maachen.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren an iwwerreechen dem Chamberspräsident dës Resolutioun.

Résolution

La Chambre des Députés,

vu le rapport de sa Commission des Comptes,

approuve les comptes de l'exercice 2020 et prie son Président de transmettre la présente résolution et le rapport de la Commission des Comptes à la Cour des comptes pour y être enregistrés.

(s.) *Marc Lies.*

■ **Plusieurs voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools dem Här Rapporteur Marc Lies.

Fir d'Diskussioun huet sech bis elo den Här Carlo Back ageschriwwen. Här Back, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

■ **M. Carlo Back** (*déi gréng*).- Merci, Här President. Jo, den Här Lies huet, mengen ech, e ganz detailléierte Rapport gemaach. An ech kann deem och elo näischt bäifügen. Et ass jo och eng Revisiounsfirma, déi dat kontrolléiert huet. Also, eis Konte sinn an der Rei. Ech wëll mech deem uschléissen.

Ech wëll awer och speziell der Stater Gemeng Merci soen, datt si eis de Cercel zur Verfügung gestallt hunn, wat eis et och erlaabt huet, eis Seancë plus ou moins ënner normale Konditiounen kënnen duerchzeéien. Dofir, wéi gesot, e grouse Merci un d'Stater Gemeng. An ech ginn domat och den Accord vun der grénger Fraktioun.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Back. Da ginn ech d'Wuert un den Här Guy Arendt.

■ **M. Guy Arendt** (*DP*).- Merci, Här President. Ech géif mech deene Mercien uschléissen. Merci dem Här Lies fir säi Rapport. Merci och der Administratioun a merci och der Gemeng Lëtzebuerg, dass si eis de Cercel zur Verfügung gestallt hunn. An ech ginn och den Accord hei vun der DP-Fraktioun.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Arendt. An ech ginn d'Wuert weider un d'Madamm Lydia Mutsch.

■ **Mme Lydia Mutsch** (*LSAP*).- Merci, Här President. Och mir kënnen eis de Mercien uschléissen, déi hei ausgedréckt gi sinn, virun allem un d'Ekip vum der Chamber ronderëm eise Generalsekretär a ronderëm den Här Rychlicki, déi alleguerten, en détail, eis d'Kontesituatioun konnte presentéieren an eis alleguerten dovunner konnten iwwerzeegen, dass hei propper geschafft ginn ass an dass och a voller Transparenz all d'Aarbechte gutt ofgewéckelt gi sinn.

Mir hunn equilibréiert Resultater 2020. Mir hunn och scho Virinformatiounen vun 2021. Déi zwee Jore si gezeechent vum Covid, a mir sinn der Meenung, dass déi beschtméiglech Konditiounen geschaaft gi sinn, fir dass mir awer eis Aarbecht als Deputéierte konnte maachen.

Och dem Merci un d'Stad Lëtzebuerg wëlte mir eis gären uschléissen an da virun allem elo schonn dervunner profitéieren, fir eiser Chambersverwaltung schéi Feierdeeg ze wënschen, Merci fir déi gutt Aarbecht ze soen, an zum Ofschloss eisen Accord zu de Konten ze ginn, a virun allem och dem Rapporteur Merci ze soen, dass en hei eis all d'Detailler presentéiert huet.

■ **Une voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Do kann ech nëmme soen: Merci gläichfalls. An ech ginn d'Wuert weider un den Här Jeff Engelen.

■ **M. Jeff Engelen** (*ADR*).- Merci, Här President. Ech géif dann dem Här Lies och wëlle Merci soe fir säi schrëftlechen a mëndleche Rapport. An ech wëll mech sämtleche Mercien uschléissen, och speziell der Gemeng vu Lëtzebuerg, fir hiert Zurverfügung-stelle vum Cercel. Ech mengen, dat war net näischt, well soss hätte mer net kënnen all déi Zäit iwwer tagen.

An zu de Konte géif ech den Accord brénge vun der ADR. Merci.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Engelen. An de leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement.

■ **M. Sven Clement** (*Piraten*).- Merci, Här President. De Rapporteur huet, wéi gewinnt, hei eng exzellent Aarbecht gemaach. Et ass ëmmer eng Fläissaarbecht, déi Zuelen zesummenzedroen, wou de Service vun der Chamber immens gutt Viraarbecht leescht. Mee et muss ee se dann awer och nach esou virdroen, datt een dat versteet. Dofir e grouse Merci.

Ech mengen, d'Konte sinn exzellent. Et hätt ee kënnen mengen, datt duerch eng Pandemie d'Chamber, och duerch d'Plënneren, u sech vill méi Onkäschte gehat hätt. Dat huet sech mat anere Moins-valeurë kompenséiert, soudatt de Kont u sech net nëmme „le compte est bon“ ass, mee „le compte est très bon“, muss een u sech soen. Esou gutt ass e seelen. Dat weist, datt hei an der Chamber verantwortungsvoll mat den éffentleche Gelder ëmgaange gëtt, an datt een eeben och probéiert, all Euro zweemol ëmzedréien, eier een en ausgëtt.

Dat gesot, kënnen mir eisen Accord fir dës Rapport ginn.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Clement. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Esou wéi d'Chambersreglement et virgesäit, stëmme mer elo iwwert d'Resolutioun of, déi d'Kontekommissioun virgeschloen huet. Ass d'Chamber domadder averstanen, a main levée iwwert dës Resolutioun ofzestëmmen?

(Assentiment)

Vote sur la résolution

Ech bieden am Fong geholl déi, déi mat der Resolutioun d'accord sinn, d'Hand an d'Luucht ze hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

D'Resolutioun ass domat eestëmmeg ugehall.

Esou, wéi d'Chambersreglement et virgesäit, gëtt dës Resolutioun mam Rapport vun der Kontekommissioun un d'Cour des comptes weidergereecht.

7. Heure d'actualité du groupe politique CSV au sujet de la santé et de la sécurité au travail

D'Chamber féiert haut de Mëtteg eng Aktualitéitsstonn iwwert d'Gesondheet an d'Sécherheet op der Aarbechtsplaz. D'Wuert huet elo den honorabelen Här Marc Spautz als Vtrieder vun der CSV-Fraktioun, déi dës Aktualitéitsstonn ugefrot huet. Här Spautz, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

■ **M. Marc Spautz (CSV).**- Här President, léif Kolleeinnen a Kolleeen, an där ganzer Diskussioun vun deene vergaangene Méint, wou de Covid hei zu Lëtzebuerg, net nëmmen hei zu Lëtzebuerg, mee europa- a weltwäit, am Mëttelpunkt stoung, hu jo och verschidden aner Saache manner am Mëttelpunkt gestanen, wéi dat soss de Fall war.

An ech mengen, dass et awer och wichteg ass, iwwert den Aarbechtsschutz an enger verännerter Aarbechtswelt ze schwätzen. An dass et grad wichteg ass, an der Period vu Covid-19, wou een ëmmer méi séiere Wandel mat den Aarbechtsbedéngunge stattfonnt huet, dass ee sech doriwwer ënnerhält, doriwwer diskutéiert an och doriwwer en Debat féiert.

Och d'Europäesch Kommissioun huet sech domadder beschäftegt an huet och do e Wäissbuch erausginn - fréier hu mer et „Wäissbuch“ genannt, haut heescht et anescht - mat de Reegele fir d'Period 2021 bis 2027.

Et ass wichteg, dass mer et fäerdegbréngen, eng besser Preventioun ze maachen, wat d'Aarbechts-onfäll ubelaangt an och eng besser Preventioun, wat d'Berufsskrankheeten ubelaangt.

An et ass grad bei de Berufsskrankheeten, wou ee sech muss bewusst sinn, dass ee grad beim Covid gesäit, dass nei an aner Aart a Weise vu Krankheeten - déi soss och diskutéiert gi sinn, mee domadder ass net oppen ëmgaange ginn - elo an de Mëttelpunkt komm sinn. An ech denken do virun allem u Saachen, déi ergonomesch bedéngt sinn, wou een elo vill méi am Sëtze schafft, a wou verschidde Leit duerch den Teletravail net méi déi Ergonomie do erëmfanne wéi op hiner Aarbechtsplaz, déi se am Betrib, op der Aarbecht ageriicht kritt hunn.

Ech denken un d'mental Gesondheet. Ech mengen, mir haten heibannen eng Debatt, an och verschidde Kolleeen hu scho Question-parlamentairen an deem Sënn gestallt, dass och vill Leit sinn, déi mental Schwieriegkeeten hunn de Moment mat där Situatioun - net nëmme wéinst dem Covid, och anerer, mee besonnesch wéinst dem Covid -, déi mental Problemer hunn, fir eens ze gi mat deene Reegelen, déi et gëtt, dass ee sech net méi ka beweegen, wéi een dat virdru gewinnt war.

(Brouhaha)

Mir wëssen, dass plazeweis de Mobbing hei zu Lëtzebuerg jo och näischt Neits ass. Et ass eppes, wat mer scho méi laang kennen. De Minister hat jo och do eréischt an der leschter Zäit e Projet de loi deposéiert, dee jo och an der Prozedur ass, fir ze kucken, wéi mer dat mat deem Mobbing kënnen änneren.

An dann eppes, wat och villes geännert huet, dat ass déi sozial Dimensioun vun der Digitaliséierung. Mir sinn amgaang, am Teletravail hei zu Lëtzebuerg Reegelen ze maachen, wou en Accord fonnt ginn ass tëschtend de Sozialpartner, wou op Initiativ hi mat der Regierung och e Gesetz gemaach gouf, wou awer nach ëmmer ee Punkt sou hallef opsteet oder ganz opsteet, deemno, wéi een et kuckt, dat ass dee vum Ofschalten: Wéini däerf ech ausschalten? Wéini muss ech erreechbar si fir mäi Patron a wéini net? Och dat ass e psychologeschen Drock fir verschidde Leit, well se net méi wëssen: Wéini kann ech ofschalten a wéini kann ech net ofschalten?

An dann ass och eppes, wat oft an der Digitaliséierung an och beim Teletravail vergiess gëtt dat, wéi d'Leit sech arrangéieren. Wann s du gewinnt waars, vun 8.00 bis 12.00 Auer a vun 13.00 bis 17.00 Auer ze schaffen, wousst de, wat s de da fir um

17.00 Auer fäerdeg ze maachen has. Wann s de dech op eemol kanns selwer organiséieren, da si Leit, déi si vill méi fréi fäerdeg, wéi dat virdrun de Fall war. Mee et sinn der awer och, déi soen: „Jo, ech hu jo nach en Dag! Ech hu jo nach en Dag!“ An da sëtze se op eemol zéng oder zwielef Stonnen do, fir déi Aarbecht fäerdeg ze maachen. An ech mengen, dass et do wichteg ass, dass een doriwwer diskutéiert, mat de Sozialpartner, mee dass et och un eis ass als Politik, fir do kloer an däitlech ze soen, wéi mir eis dat virstellen a wat mir do gärén hätten.

Ech erënneren un déi Diskussiounen, déi am Kader vun Aarbecht 4.0 gefouert gi sinn hei zu Lëtzebuerg an och europawäit, dat och am Kader vum europäesche Gewerkschaftsbond mat dem europäesche Patronat an och mat der EU-Kommissioun, dass et och wichteg ass, deene Phenomeener Rechnung ze droen. Wa mer haut vun Aarbechts-onfäll schwätzen, da stelle mer eis ëmmer dat vir, wat, bedauerlecherweis viru 14 Deeg zu Esch op engem Chantier geschitt ass, wou direkt en Doudegen do mat bedéngt war. Mee wa mer schwätze vu Sécherheet op der Aarbechtsplaz, ass et och dat Mentaalt, an ass et och dat, wat ronderëm ass, a sinn et och déi psychologesche Schwieriegkeeten, déi do verschidene Leit kënnen hunn.

Pardon. Ech wëll elo net och nach en Aarbechts-onfall kréie beim Schwätzen.

(Hilarité)

Dofir ass et och do wichteg, ...

(Interruption par M. Mars Di Bartolomeo)

... dass mer de Mënsch an de Mëttelpunkt stellen, an dass mer och wësse beim Mënsch, dass een deem muss déi Ënnerstëtzung ginn an déi Unerkennung ginn, déi e brauch. Well dat Schlëmmst, wat et fir e Salarié gëtt, dat ass, dass fir déi Aarbecht, déi e bréngt, fir deen Asaz, deen e mécht, e weeder Respekt nach Unerkennung kritt. Och dat mécht krank an och dat bréngt sozial a gesondheetlech Problemer mat sech.

(M. Mars Di Bartolomeo prend la présidence.)

Well wann Der lech sozial net gutt fillt a wann Der net dee Respekt an déi Unerkennung kritt, déi Der lech erwaart, dat mécht lech krank. Dat si Problemer, déi hëlt ee mat heem. Dat si Problemer, déi hëlt ee mat an dat soziaalt Liewen eran. An da kënnt et och doduerch zu Konflikter, déi net musse sinn an déi ee mat alle Méigleckeete muss verënnernen.

■ **Une voix.**- Très bien!

■ **M. Marc Spautz (CSV).**- En anert Thema am Aarbechts- a Gesondheetsschutz ass och eng Aarbechtszäitorganisatioun. Ech hu virdrun d'Beispill gi vum Teletravail. Esou kann een och nach aner Beispiller ginn an der Aarbechtszäitorganisatioun, ob een do net aner Weeër muss goen, nei Weeër muss goen. D'Lëtzeburger Gesetzgebung gesäit Méigleckeete vir, fir plazeweis méi flexibel ze schaffen, also plazeweis méi ze schaffen, plazeweis manner ze schaffen.

Mee de Covid huet eis gewisen, virun allem a verschiddene Secteuren, dass mer u Grenze gestouss sinn. An ech wëll do d'Beispill huele vum Gesondheetspersonal, wat plazeweis, net andauernd, huet mussen zwielef Stonne schaffen, wou Schwieriegkeete waren, fréi Deeg ze kréien, wou Schwieriegkeete waren, fir Congé eranzehuelen. Dat war beim Gesondheetspersonal esou, dat war bei dem Personal vun de Sécherheetsfirmen esou, déi och an deene leschten 18 Méint eng grouss Aarbecht hu musse leeschten, dat war beim Botzpersonal esou, dat war bei de Leit aus dem Transportberäich esou, wou ee gesinn huet, dass do an der Covid-Situatioun aner Ufuerderungen un déi Leit gestallt gi sinn aus deene véier Beräicher.

Ech ka bestëmmt och nach anerer opzielen. Mee mer mussen eis och do bewusst sinn, wat dat bedeit, am Kader vun der Aarbechtszäitorganisatioun, dass et net duergeet ze soen: „Elo kriss de eng lwwerstonn weider“, ouni un déi sozial Konsequenzen ze denken, déi do hannendru sinn.

A wann ech dat soen, dann ass dat, fir dass mir eis alleguerte bewusst ginn - déi, déi an der Politik Responsabilitéit huelen -, dass, wa mer eng Tariffpolitik maachen, wa mer eng Diskussioun féiere bei Staat a Gemengen, wat do d'Aarbechtsbedéngunge sinn, dat net nëmmen ass: E kritt eng Pai, en huet seng 25 bis 30 Deeg Congé, oder deemno wéi e Secteur et ass bis 33. Mee dass och dat Mënschlecht an deem ganze Kader net verluergeet, an dass et grad wichteg ass, och an deem Punkt Diskussiounen ze féieren!

Ech weess, dass d'Gesondheet an d'Sécherheet op der Aarbechtsplaz virdrun ëmmer méi beim Sécurité-sociales-Minister am Mëttelpunkt stoung; dat ass an dëser Legislaturperiod jo eriwwerkomm bei den Aarbechtsminister.

Do kéint een och elo nach schwätzen iwwer Reclassement interne a Reclassement externe, wat och

alles mat Aarbechts- a Gesondheetsschutz ze dinn huet. Et kéint een och nach iwwert d'Assurance accident schwätzen, wat och erëm eng kéier e Punkt ass, dee mat der Aarbechtssécherheet ze dinn huet, mee ech mengen, dat géif an dëser Debat ze wäit féieren.

Mee ech géif awer eng Ureegung maachen un deen neien oder zukünftege President vun der Aarbechtskommissioun an och un deen zukünftegen Aarbechtsminister, dass mer eis do vläicht mat engem Rapport eng kéier géife beschäftegen als Chamber fir ze soen: Wat bedeit dat a wat ass dat, fir ze soen, Gesondheet a Sécherheet op der Aarbecht? An dann net nëmmen eng Interpellatioun oder eng Heure d'actualité ze féieren, mee wierklech e Rapport ze erstellen iwwer all dat, wat mer mengen, wat wichteg ass a wat mer do mussen an de Mëttelpunkt stellen.

Ech mengen, Gesondheet an Aarbecht gehéieren zesummen a kommen ëmmer erëm an de Mëttelpunkt an an de Public, wann iergendwou eppes geschitt ass, sief dat e schrot Aarbechtsaccident, sief dat an esou enger Kris, wéi mer se elo déi lescht 18 Méint materlieft hunn. A fir de Rescht gëtt dat ëmmer méi, ech wëll net grad soen „zur Niewesaach“, mee huet et net dee Stellerwäert wéi verschidden aner Punkten.

An ech mengen, dass et grad un eis als Chamber ass, dass et grad un eis ass als déi politesch Responsabel fir ze kucken, dass mer dozou eng kloer Meenung soen; dass mer och domadder en Incentive un d'Sozialpartner ginn, woubäi ech awer do muss soen, dass d'Chambre des Salariés reegelméisseg och e Rapport erausgëtt iwwert d'Sécherheet an de Gesondheetsschutz op der Aarbecht; dass mer do och Incentivë setzen, fir dass dat och en Thema ass, wat net däerf aleng als Käschtefacteur duerch d'Assurance accident zielen, duerch déi Cotisatiounen, déi do bezuelt ginn, oder duerch Krankeschäiner, déi entstinn, oder duerch Onfäll, déi geschéien, mee dass et sech net aleng däerf dorop limitéieren.

An dofir géif ech och en Appell maachen, wéi gesot, un deen neie President oder zukünftege President vun der Aarbechtskommissioun an den zukünftegen Aarbechtsminister, dat och mat op de Leescht ze huelen, an dass et wichteg wier, dass mer eis als Chamber do mat engem Rapport géife beschäftegen, net nëmme mat enger Interpellatioun oder enger Motioun oder enger Resolutioun, mee dass mer do e konkrete Pabeier géifen ausschaffen, deem mer dann och dee Stellerwäert géife ginn, fir dass och do dann déi aner Leit wëssen, wéi d'Chamber, wéi de Pouvoir public dozou steet. An dass et do wichteg ass, fir déi Signaler och no bausse ze setzen. An dat am Interêt vun allegueren deene Mënschen, déi schaffe ginn, fir allegueren déi Mënschen, déi fir Loun a Gehalt enger Aarbecht noginn. Well nach ëmmer ass et de Mënsch, dee muss am Mëttelpunkt stoen, an dat ass um Aarbechtsmaart méi wichteg wéi jee!

Villmools merci.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance.**- Merci och dem Här Spautz.

An ech gesinn, déi éischt Riednerin, d'Madamm Carole Hartmann, ass scho prett. Madamm Hartmann, Dir hutt d'Wuert.

Débat

■ **Mme Carole Hartmann (DP).**- Merci, Här President, léif Kolleeinnen a Kolleeen, per Definitioun ass en Accident en ongléckleche Virfall, deen onerwaart an onabsichtlech geschitt an zu Blessuren a souguer bis zum Doud ka féieren.

Mee dat wëllt awer net heeschen, dass een net Precautiounen huele kann, fir eventuell Risiken aus dem Wee ze raumen, déi Accidenter provozéiere kënnen. Esou, wéi een doheem zum Beispill keng geféierlech Géigestänn bei klenge Kanner leie léisst oder en agestachene Fön niewent enger voller Buedbidden, sou mussen och op der Aarbechtsplaz Risiken identifiziéiert a Virsiichtsmoosssname getraff ginn.

Leider ass et net méiglech, all Accident oder Krankheitsfall op der Aarbecht ze verënnernen, mee et kann een awer preventiv d'Mesuré verbessern an ausbauen, fir d'Zuelen esou niddreg wéi méiglech ze halen. Preventioun ass nämlech déi beschte Medezinn. A long terme ass si och dee beschten Invest, souwuel fir de Salarié an de Patron wéi och fir eise Wirtschafts- a Sozialsystem.

Niewent de physeschen a psychesche Schied kascht all Krankheitsfall an all Accident och Suen, an der Moyenne vun 3.800 Euro pro Fall, a bei insgesamt 15.415 gemellte Fäll - sou steet et am Rapport vun der Association d'assurance accident - muss een dervunner ausgoen, dass dat d'Assurance accident bal 59 Milliounen Euro kascht. Dorënner fale Krankheitsfäll an Accidenter op der Aarbecht souwéi Accidenter um Aarbechtswee. Bei den Accidenter goufe ronn 22 % respektiv 33 % manner Fäll gemellt. Opgrond vun der Pandemie,

wou vill Leit net schaffe waren a sech dowéinst och manner deplacéiert hunn, sinn dës Zuelen awer net onbedéngt aussokräfteg.

Dat selwecht gëllt bei de Krankmeldungen, déi eng Hausse vun 146 % verzeechent hunn, well Covid-19 an d'Lëscht vun de professionelle Krankheeten opgehall gouf. Eng Zuel, iwwert déi ee sech awer Gedanke soll maachen, ass déi vun den Doudesfäll. Leider sinn 19 Doudesfäll - dräi méi wéi 2019 - fir 2020 ze bekloen. Dowéinst musse mir eis och weiderhi konsequent ëm méi Gesondheet a méi Sécherheet op der Aarbecht beméien.

An der Preventioun ass awer och scho villes geschitt. D'ITM kontrolléiert reegelméisseg d'Aarbechtsplazen dorobber, ob d'Sécherheetsstandarden agehale ginn, déi duerch d'Legislatioun festgeluecht sinn. De Service prévention vun der Association d'assurance accident bitt, wéi den Numm et schonn undeit, Berodung, Sensibiliséierung an Informatiounen zu Preventiounsmesuren un. De Service de santé au travail multisectoriel féiert, ënner anerem, medezinnesch Kontrolle vun de Salariéen duerch, evaluéiert eventuell Risiken an de Betriber, gëtt Éischt-Hëllef-Coursen an intervenéiert och an Entreprises, fir psychosozial Risiken ze verënnernen. Dofir hu si och eng Toolbox a Flyeren ausgeschafft, déi op hirem Site fir all Mënsch fräi zougänglech sinn.

Virun allem Suchtproblemer ginn hei thematiséiert. 25 % vun all den Aarbechtsaccidenter sinn nämlech op Alkoholkonsum zrëckzeféieren. An do gëllt et och, drop opmierksam ze maachen, dass dës Accidenter net vun der Assurance couvréiert ginn.

Zanter 2008 organiséiert och d'UEL reegelméisseg Manifestatiounen, déi sech mat Sécherheet a Gesondheet am Betrib befaassen, dat zesumme mat ville Partner, dorënner ArcelorMittal, d'ITM, de Ministère de la Sécurité sociale, de Groupe Foyer an den Institut national pour le développement durable et la responsabilité sociale des entreprises.

2016 koum dunn deen nächste wichtege Schratt mat der nationaler Strategie „Vision Zéro“, déi vun der UEL, dem INDR an der Assurance accident ausgeschafft gouf a vill Signatairë fonnt huet, dorënner, nieft villen Entreprises, den Aarbechtsministère an d'national Gewerkschaften.

D'„Vision Zéro“ leet siwe gëlle Reegelen a véier Prinzippe fest, fir e séchert Aarbechtsëmfeld ze schaffen. D'Virbidfunktioon vum Patron, d'Definitioun vu konkreten Ziler an den Invest an d'Formatioun vun de Salariée si just e puer Beispiller, déi d'Responsabilitéit vun den Entreprises ënnersträichen.

Mee och d'Politik spillt eng wichteg Roll. An et sinn nach e puer Gesetzesprojeten um Instanzewee, déi zu enger Verbesserung vun der Gesondheet an der Sécherheet op der Aarbecht bäidroen kënnen.

De Projet de loi géint de Mobbing op der Aarbecht an d'Recht op Dekonnexioun kënnen zu engem bessere mentale Wuelbefanne vun de Salariée baidroen. An no enger Erhéijung vum Personal ass nach eng weider Reform vun der ITM och geplangt, mat enger méi effizienter Struktur a mat Prozesser a Prozeduren, déi besser un hir Missiounen ugepasst sinn.

Eist Zil ass et ëmmer, kee Blesséierten a keen Doudegen duerch Aarbechtsaccidenter ze hunn. Dorobber gëtt konsequent higeschafft. A fir d'DP ass dat Zil just zesumme mat jidderengem erreechbar. Jidderen ass gemeinsam an der Verantwortung: De Patron, dee fir e séchert Aarbechtsëmfeld surger muss, ...

(Interruption par la présidence)

... de Salarié, dee mat sengem Verhale säi Gesondheitszoustand an d'Sécherheet, och déi vu sengen Aarbechtskolleeen, matbeaflosse kann, an natierlech d'Politik, déi d'Sécherheetsstandarden definéiert a Sanktioune festleet, wa sech net dorunner gehale gëtt.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien!

■ **M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance.**- Merci och. An den nächste Riedner ass den Här Georges Engel.

■ **M. Georges Engel (LSAP).**- Merci, Här President. Léif Kolleeinnen a Kolleeen, d'Diskussiounen ëm de fakultative CovidCheck an de Betriber an an den Administratiounen an deemnächst den 3G-Regimm op der Aarbechtsplaz, deen huet d'ëffentlech Opmierksamkeet nach eemol nei op dat Thema vun der Gesondheet an der Sécherheet op der Aarbechtsplaz gelenkt. Et ass e wichtege Sujet, och, mee ganz kloer net nëmmen am Kader vun der Pandemie. An duerfir merci dem Marc Spautz, dass hien dës Heure d'actualité hei ugefrot huet.

De Code du travail, dee gesäit vir, dass den Employeur all néideg Mesuren hëlt, fir d'Sécherheet an d'Gesondheet vu senge Salariéen ze schützen. Dat steet am Code du travail am Artikel 312-2, a gläichwäerteg Bestëmmungen, déi ginn et och an der Fonction publique, bei de Gemengen an och am assimiléierte Secteur.